

Juha Kämäräinen & Jarmo Saarti

Kirjastotyöhön liittyvän kommunikaation käsitteelliset taustaoletukset: profession ja sen tulevaisuuden tarkastelua

Juha Kämäräinen, Oulun yliopisto, juha.t.kamarainen@gmail.com;

Jarmo Saarti, orcid.org/0000-0001-6565-0969, Itä-Suomen yliopiston kirjasto, jarmo.saarti@uef.fi

Viime vuosina on julkisuudessa keskusteltu kirjasto- ja tietopalvelu-alojen ammasteista ja niiden tulevaisuudesta. Ääripään näkemyksenä on julkisuuspuheessa ollut kirjasto mekaanisena ammattina, jonka tulevaisuus nähdään olevan täysin automatisoitavissa. Muita malleja ovat näkemykset kirjastosta joko sisällöllisenä asiantuntijatyönä tai ihmisten väliseen kommunikaatioon perustuvana palveluammattina, joiden siirtäminen tietokoneiden tai robottien hoidettaviksi on toistaiseksi erittäin haasteellista tai mahdotonta.

Esityksessämme tarkastelemme näitä kolmea kirjastotyön mallia käsitteellisesti, pyrkimyksenämme löytää kunkin mallin taustalla oleva poliittinen tai käsitteellinen tapa hahmottaa kirjastoa ja niissä tehtävää työtä. Analyysin tavoitteena on esittää kunkin ajattelun taustalla olevat tiedonkäsitteet.

Automatisointipuhe voidaan palauttaa näkemykseen kirjastosta fyysisten tai digitaalisten dokumenttien järjestettynä varastona. Sisällöllinen asiantuntijatyö liittyy ajatteluun kirjaston bibliografisesta perustehtävästä, joka kohdistuu dokumentteihin ja niiden historiaan. Se on siten osa kirjaston historiallis-kommunikatiivista tehtävää. Käyttäjäkommunikaatioon perustuva palveluammattiajattelu voidaan palauttaa useristiseen käsitykseen kirjastolaitoksesta osana käyttäjien tarpeista ja haluista muodostuvaa julkista markkinaa. Käytännössä kirjastotyössä nämä kolme näyttäytyvät samanaikaisina, tosin

eri aikakausina erilaisin painotuksin.

Koska näitä malleja käytetään julkisuudessa sekä perusteltaessa kirjastopolitiikkaa että alaan liittyvää koulutusta ja tutkimusta, on niiden analysointi ensiarvoisen tärkeää päätöksenteon perusteiden itseymmärryksen kannalta.

Lähteet

Hakkarainen K, Lonka K & Lipponen L (2004) Tutkiva oppiminen: järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen syyttäjänä

Lahtinen, Johanna (2016). Tietoasiantuntijoiden roolit ja toiminta koulutuksen ja työelämän kehittämishankkeissa: tapaustutkimus tietokäytäntöjen ja innovatiivisten tietoyhteisöjen kehittämisestä. Tampere: Tampereen yliopisto, informaatiotutkimus.

Suominen, Vesa (2016) About and on behalf of scriptum est: the literary, bibliographic, and educational rationality sui generis of the library and librarianship on the top of what literature has produced. *Studia Humaniora Ouluensia* 15.: <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526212302.pdf>